

PONÈNCIA ECLESIALITAT

CONSELL ACO 2017

1-Com defineix ACO la seva eclesialitat

Fem un petit repàs a alguns documents interns que donen pistes sobre com ens veiem nosaltres mateixos en matèria eclesial. També farem atenció als nivells territorials de la organització del moviment i com pot influir en les relacions amb els nivells d'organització de l'Església.

Document d'Identitat (Consell de St. Cugat, 1993)

- Ens definim, ja des del nostre nom, com Acció Catòlica. Això és una declaració d'intencions molt clara. Més endavant la desenvoluparem.
- Aco. Col·lectiu de creients que formen part de l'Església de Jesucrist. (1.1.1)
- Fidels a la Classe Obrera i a l'Església de Jesucrist (1.1.2)
- Presència dels Consiliaris. Al servei del coneixement de l'Evangelí... per a que aquesta experiència sigui eclesial (1.1.3)
- Moviment Evangelitzador (1.2) Objectiu Evangelitzador.
- Moviment arrelat en una història, en un temps i en un país. Opció pel Moviment Obrer del país, per reconstruir la identitat de classe i de nació, oberts a la realitat de la immigració i a la aportació cultural del treballadors arribats a Catalunya. (1.5.1) Consciència a nivell mundial, més enllà del propi país (1.5.2)
- Celebrem la nostra fe. (2.6)
- RdVO contemplar la vida des de la mirada de Déu (3.1.4)
- Forma part i participa en l'església diocesana. 6.1
- Constatem que hi ha militants compromesos en Consells Pastorals, catequesi i altres serveis de l'Església.(6.1.1) *"Compromesos" en Consells Pastorals. Ho expressa com un servei més. També pot ésser com a representació de ACO.*
- ACO participa en la P.O. de Catalunya (6.1.2)
- ACO es coordina amb el MMTCC i amb moviments del estat i d'altres països (6.2.1)
- ACO «participa» en les trobades de P.O. a nivell de l'Estat (6.2.2). *Aquí vull fer notar que aquesta participació es realitza des de les Delegacions de Pastoral Obrera de cada diòcesi i no com a ACO. Els mateixos presidents del moviment no participen com a tals, a diferència dels presidents d'altres moviments.*

Normes de funcionament (Consells de Vic, 2001 i Begues 2005)

- No parlen de la organització des diòcesis (apareixen «federacions» i les zones)
- S'anomenen les diòcesis com a representades en els comitès Generals (4.1) Es dedueix (i ho confirma el costum del moviment) que les diòcesis s'entenen com a zones que coincideixen amb una demarcació diocesana.
- No es desenvolupen relacions eclesials (qui representa al moviment davant l'església local) La Presidenta i el President, així com els responsables de zona (ó federació) representarien al moviment en els àmbits respectius. Com dic, no s'especifica relacions eclesials.
- En els grups i en quasi tots els òrgans del moviment (llevat de les comissions de treball) s'especifica la presència d'un consiliari.
- Funcions del consiliari de grup: «Estar al servei de l'experiència, expressió, celebració i testimoni de la fe a partir del que vivim i fem»

Document «Donar-se a conèixer» (Consell de Vic 2001)

Aquest document reflecteix la inquietud dels membres del Consell de projectar la nostra realitat «allà on som» (3.1), tot detallant espais de presència personal (família, barri-poble, lloc de treball) i explicitant Església com un dels llocs on donar-nos a conèixer.

Hi ha un punt on també exhorta a «donar-se a conèixer a la resta de l'Estat per tal d'oferir la realitat de l'ACO en els àmbits on encara no es coneix» (3.1.4)

Llibre «ACO 50 anys de militància obrera i cristiana» (Joan Bada i Oleguer Bellavista 2003)

- El primer reconeixement eclesial de l'ACO va ser al 1968 a la diòcesi de BCN. (Pàg 59)
- L'ACO no ha estat mai un moviment parroquial, encara que la majoria dels consiliaris eren rectors o vicaris. (Pàg 59)
- ACO és fonamentalment un moviment de laics obrers adults, però en el seu naixement i configuració van tenir força pes els consiliaris. (Pàg 67)

2-Com situa l'Església el nostre moviment.

Visió, des dels documents de l'Església, de la Acció Catòlica i la Pastoral Obrera

Concili Vaticà II

El concili marca una nova visió del laïcat dins l'Església, amb un protagonisme i una responsabilitat en la Evangelització que va trencar amb la tradició anterior. Hi ha diversos documents conciliaris que caldria estudiar. Avui només parlarem de les 4 notes de l'Acció Catòlica (Decret Apostolicam Actuositatem). Recordem que «Acció Catòlica» és el nom que ens hem donat.

1- Eclesialitat. La finalitat de l'A.C. és la mateixa finalitat apostòlica de l'Església: la evangelització del món.

2- Laïcitat. Els laics prenen la responsabilitat de la seva pròpia organització i direcció.

3- Organicitat. Els membres de l'A.C. treballen associats, de forma organitzada, a la manera d'un cos orgànic.

4- En comunió amb els bisbes. Vinculats i inserits en la Pastoral Diocesana, en cooperació amb el bisbe de la diòcesi. Es pot concretar aquesta col·laboració amb un encàrrec explícit per una tasca concreta.

Concili Tarraconense de 1995:

- La resolució 23 del document final del Concili parla específicament de la Pastoral Obrera. Aquí hi poso un petit extracte.
- El Concili Provincial Tarraconense valora y vol potenciar el treball de Pastoral Obrera que s'ha fet a Catalunya, en la línia del document de la CEE «Pastoral Obrera de toda la Iglesia»
- Declara que l'evangelització del món obrer és l'objectiu central de la Pastoral Obrera i s'ha de considerar responsabilitat i tasca de tota l'Església.
- Recomana que, des de la pastoral obrera, es potenciï la creació de grups o d'equips de pastoral obrera a les parròquies.
- A la resolució 29 hi diu, entre altres coses:
  - o El Concili Provincial Tarraconense encomana a l'Equip Interdiocesà de Responsables d'Apostolat Seglar la tasca de: Potenciar els moviments d'Acció Catòlica d'infants, joves i adults en la seva doble modalitat general i especialitzada.
  - o Es remet a les 4 notes establertes pel Vaticà II.

Document «La Pastoral Obrera de Toda la Iglesia» Conferencia Episcopal Española 1994)

Aquest document és una declaració d'intencions claríssima de l'Església Espanyola per a assumir la Pastoral Obrera com a pròpia i impulsar-la. També reconeix un paper fonamental a l'Acció Catòlica especialitzada. Només esmento alguns punts.

- La evangelización del mundo obrero ha de ser comprendida, asumida y vivida por toda la Iglesia como obra propia (II, 1)
- La Pastoral General deberá contribuir a hacer posible la existencia de la Pastoral que la Iglesia necesita para la evangelización del mundo obrero (II,1,a)
- La CE y cada uno de los Obispos promoverán aquellas asociaciones o movimientos presentes en el mundo obrero e integrados en la Pastoral Obrera(IV, 1ª):
  - o Potenciando la presencia y participación de los trabajadores en los citados movimientos.
  - o Asegurando en las Planificaciones Pastorales, los procesos de iniciación cristiana y militante a tales movimientos donde no estén presentes.
  - o Ofreciendo los medios pastorales y materiales para garantizar la preparación y la plena dedicación de sacerdotes, diáconos, religiosos, religiosas y laicos para facilitar la tarea educativa y evangelizadora en el mundo obrero.

- Estando cercanos afectiva y efectivamente a la realidad obrera a través de contactos con los militantes, comunidades y parroquias.
- Las Iglesias particulares impulsarán y consolidarán la Delegación de Pastoral Obrera... (IV,1ª,6)
- La Delegación de Pastoral Obrera participará en la elaboración del Plan Diocesano de Pastoral...(IV,1ª,7)

Doctrina social de l'Església

Parlar d'aquest gran cos doctrinal, excedeix l'abast d'aquesta ponència i els coneixements i capacitats del ponent. Només deixo aquí els principals exponents i recomanar que els i les militants les estudiïn o, almenys les llegeixin. Veurem la claredat amb que l'Església defensa, amb escrits oficials, els drets dels desfavorits.

En aquesta línia, cal tenir present que l'octubre de 2016 els bisbes de la Tarraconense han publicat una nota sobre el treball decent.

RN: Rerum Novarum (Lleó XIII, 1891)

QA: Quadragesimo Anno (Pius XI, 1931)

MM: Mater et Magistra (Joan XXIII, 1961)

PT: Pacem in Terris (Joan XXIII, 1963)

GS: Gaudium et Spes (C. Vaticà II, 1965)

PP: Populorum Progressio (Pau VI, 1967)

OA: Octogésima Adveniens (Pau VI, 1971)

EN: Evangelii Nuntiandi (Pau VI, 1975)

LE: Laborem Exercens (Joan Pau II, 1981)

LC: Libertatis Consuetudo (Congregació Doctrina de la Fe, 1986)

SRS: Sollicitudo Rei Socialis (Joan Pau II, 1987)

CA: Centesimus Annus (Joan Pau II, 1991)

CiV: Caritas in Veritate (Benet XVI, 2009)

Missatge del Papa Francesc al II Congrés Internacional sobre Acció Catòlica (Ciutat del Vaticà, 27 d'abril de 2017)

La celebració d'aquest Congrés i el missatge del Papa confirmen la plena vigència de l'Acció Catòlica. Hi menciono algunes parts.

- Históricamente la A.C. ha tenido la misión de formar laicos que asuman su responsabilidad en el mundo.
- El carisma de la A.C. es el de la misma Iglesia.
- La A.C. cobra vida... asumiendo la pastoral de cada Iglesia Diocesana en su inserción concreta desde las parroquias.
- Es necesario que la A.C. esté presente en el mundo político, empresarial, profesional... en las cárceles, en los hospitales, en la calle, las villas, las fábricas... en la parroquia, en la diócesis, en el país, barrio, familia, estudio, trabajo, en lo rural...
- La A.C. no puede estar lejos del pueblo.

3-Què diu la militància

Enquesta i treball previ pel Consell

Recull d'algunes respostes a aquests treballs

Importància dels consiliaris i necessitat de consiliaris i consiliàries laics/laiques.

- Consiliaris: pal de paller.
- Els consiliaris (capellans) són molt apreciats, però pocs, grans, sobrecarregats.
- Cal veure com s'acompanya i es forma als consiliaris nous.
- Cal suscitar vocacions de consiliaris i consiliàries laics.

Ens sentim Església, tot i que a vegades no ens hi trobem a gust.

- ... militants grans que han viscut el divorci històric entre la institució eclesial i el compromís obrer...
- Tenim prou clara l'Eclesialitat? De vegades, l'Església ens fa una mica de nosa, ens hi falta caliu i ens consta fer-nos sentir. No sempre l'Església institucional ens té en compte.
- Reconeixem que hem disminuït la presència eclesial.
- Baixa participació eclesial.
- ... molt allunyats de les nostres parròquies, els capellans no són massa afins a nosaltres i nosaltres no tenim ganes d'aproximar-nos...
- ACO és Església.
- Projecció de l'ACO... esdevenir animadors-promotors de petites comunitats cristianes...
- Repensar i debatre quina vinculació eclesial es vol tenir.
- L'ACO hauria de construir un relat i un discurs eclesial propi en temes com el paper de les dones, estructura jeràrquica, ministeris, democràcia a l'Església...
- Tant som Església els que participen a la parròquia com els que no...
- Si bé constatem un desarrelament de la parròquia, amb l'ACO ens sentim que «som Església»
- Sabem que és important estar presents a les parròquies (per donar-nos a conèixer, fer extensió, iniciar preveres al moviment) *Crec que també per que és casa nostra*
- Emprendre experiències, reunions per parròquies...
- Volem sentir-nos Església, a més de comunitat de fe.
- Hi ha una part de la Vida espiritual que no es troba al grup (sagraments...)
- Si des de la Pastoral Obrera s'organitza algun acte estem disposats a anar-hi. (*Compte! Nosaltres som la Pastoral Obrera*)

Diòcesis de fora de Catalunya.

- Ens importen les zones d'Alacant, Còrdova i Madrid.
- Definir quin paper volem tenir davant d'aquestes diòcesis i la CEE.

4-Reflexions i propostes

A partir de tot el que he parlat anteriorment, vull proposar-vos uns aspectes que crec que el moviment hauria de treballar. Les meves aportacions són això: meves, però potser serviran per obrir el debat necessari i que d'aquí el Consell prengui les decisions que cregui.

1. Fer una aposta decidida pels consiliaris i consiliàries laics/laiques.

Històricament hem tingut la sort de disposar de preveres, religiosos i religioses que ens han acompanyat, amb l'encàrrec de fer present l'Evangelí en els nostres grups i activitats.

La situació actual de manca de vocacions fa cada cop més difícil que aquest encàrrec el puguin fer, només, persones amb vocació consagrada.

No podem posposar mes, doncs, un pla per a que persones laiques puguin fer aquest servei dins dels nostres grups.

Una possible proposta seria que, en els grups sense consiliari, un/a militant assumís el rol, preparant els textos per a il·luminar la RdV.O

El moviment podria preparar material d'ajut i organitzar formacions per aquestes persones.

2. Mantenir (o construir si no n'hi ha) una relació propera amb cadascun dels bisbes de les diòcesis on l'ACO tingui presència.

No som aliens a la missió dels bisbes i de la Església. La convicció de l'ACO de que cal portar l'Evangelí al món obrer, és part indestruïble a la missió eclesial. Els bisbes no són els nostres adversaris. Anem a veure'ls amb voluntat de col·laboració conjunta.

Si els bisbes no ens coneixen, no ens poden tenir en compte en els seus plans. Les possibles reticències mútues sovint es suavitzen amb el coneixement personal i franc.

Seria convenient presentar estatuts a les diòcesis on encara no s'hagi fet, amb la voluntat de formalitzar aquesta cooperació amb la missió eclesial.

3. Tenir presents les parròquies.

Històricament, la majoria dels nostres grups han crescut fora de les parròquies. No crec que aquest fet sigui especialment negatiu. La nostra militància es concreta en el món obrer.

En tot cas, la parròquia no hauria d'ésser un lloc estrany per a un militant. Ja hem vist que el compromís personal de molts companys els ha portat a fer serveis en una parròquia. També, de forma natural, serà el lloc on tots hem anat a rebre els sagraments i hem viscut moments importants de la nostra vida de creients.

Proposo als militants que estiguin fent serveis en parròquies que, si no ho han fet, facin explícita la seva condició de membre de l'ACO, com a aspecte indestruïble de la seva vida cristiana.

En cas de grups que tinguin arrelament com a tal en un barri concret, els hi plantejo la possibilitat que es facin presents en la parròquia com a grup. Una possible acció seria la constitució d'un Equip de Pastoral Obrera (EPO) i/o participar del Consell de Pastoral.

4. Donar entitat a la Diòcesi dins de la estructura del moviment

Sense menystenir la importància de les zones com a estructura organitzativa que l'ACO ha trobat útil, cal potenciar les diòcesis. Aquest nivell serà el que dialogui amb l'església local, participi en els equips (especialment la Delegació de Pastoral Obrera), faci les seves aportacions a la marxa diocesana i faci de transmissió de la vida en ambdós sentits.

El consell hauria de donar un impuls en aquest sentit.

5. Reflexionar sobre la expansió territorial i la relació amb la CEE

Personalment, penso que aquest tema requereix una reflexió més àmplia. Potser podríem fer declaracions d'intencions, però caldrà un desenvolupament que anirà més enllà d'aquest Consell.

Per un cantó, el Document d'Identitat (1993) defineix un marc mental de país a Catalunya. Per altra banda, el 2001, el Consell de Vic demanava donar-nos a conèixer a la resta de l'Estat. Aproximadament en aquesta època un grup de Madrid demana entrar a l'ACO.

Sense que l'ACO hagi pres la iniciativa, altres grups de diverses diòcesis de fora de Catalunya han anat demanant compartir la nostra experiència. Aquesta transmissió de la vida de l'ACO evoca els nostres propis orígens, als anys 50 del segle passat, quan els moviments ACO de França i Suïssa, i l'apadrinament d'Albert Maréchal, van ésser decisius pel naixement de ACO a la diòcesi de Barcelona.

Fins ara, crec que encertadament, hem deixat fluir la vida abans de repensar la nostra estructura. Ja ha arribat el moment de reflexionar a fons sobre aquesta, ja no tant nova, realitat.

En línia amb tot el que he anat exposant, crec que el moviment ha de tenir relacions amb els bisbes de les diòcesis on estem presents. Per tant, també fora de Catalunya. Caldrà intentar resoldre quin tipus de reconeixement formal volem tenir (per part de la CEE, o per part de cadascun dels bisbes) Personalment, aposto per la segona opció, que ja hem començat. Seria desitjable, per altra banda, que l'Església Espanyola admeti amb personalitat pròpia a l'ACO tant a les Jornades d'Espanya, com a l'equip del Departamento de Pastoral Obrera.

6. Formació pels militants.

Per tal que els i les militants puguin fer-se presents, com a ACO i Pastoral Obrera, en els diversos àmbits eclesials, així com per a promoure els EPOs, caldria assegurar que tenen disponible la formació necessària en Església i en Pastoral Obrera. Existeixen documents publicats per ACO i altres. Potser caldria retrobar-los, i completar el ventall si es veu necessari. També es podrien realitzar jornades de formació en aquest sentit.

Remarco, de nou, que l'impuls dels consiliaris i consiliàries laics / laiques, hauria d'anar reforçat amb material i accions formatives.

Josep Anton Belchi Riera
Acció Catòlica Obrera
Begues, maig de 2017